

БІБЛІОТЕКА

ОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

~~46727/14~~

37836.

Львів. Бібліотека
АН. УРСР

БІБЛІОТЕКА
НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА
імені
ШЕВЧЕНКА
У ЛЬВОВІ.

Ч. _____

~~46727 / 14~~
37836.

77/11

[illegible]

До дому не видасться 2029

ПОЛІТИЧНА САТИРА

Др. ОСИП НАЗАРУК

РОЗМОВА В ІЛЬДІЗ-КІОСКУ
ПРО ДЕРЖАВНІ СПРАВИ

З ВЕЛИКОЇ ЛЕГЕНДИ СХОДУ

Львів. Бібліотека
АН УРСР

ВИДАННЯ „СТРІЛЬЦЯ“
ОРГАНУ ГАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ
КАМІНЕЦЬ

1919

Накази Т. УРСР - 1949

Львівська державна
наукова бібліотека

№

4128

Синій боз і білий як сніг ясмин
кидали свій чудовий таємничий за-
пах на прекрасну столицю Пади-
шаха. А з неба нечутною струєю
лилося ясинове проміння місяця
на парки кругом пишних палаців
Османів. І заливало світлом 12
мармурових палат Роксолани, — 12
найкращих будівель Османських. І
заливало швигучий рожами парк біля
Ільдіз-Кіеску, де в альтамі говори-
ли з собою Каді і Муфті, що лю-
били свій Рідний Край.

Каді: Чи хочеш Ти, о Муфті,
поговорити зі мною про державні
справи?

Муфті: Хочу, о Каді, погово-
рити з Тобою про державні справи.

Каді: Чи признаєш Ти, о Муф-
ті, перший принцип усякої держави:
Що важніша платформа моральна
чи матеріальна?

Муфті: Признаю. А чи при-
знаєш Ти, о Каді, останній принцип

усякої держави: що кожда держава мусить упасти, коли в ній возьмуть верх злі над добрими, підхлібники над отвертими о, Каді?

Каді: Привнаю. І кажу, що сила держави залежить від того, щоб якнайдалше відсунути панування останнього принціпу, о Муфті.

Муфті: І я так думаю, о Каді. А тепер скажи мені щиро, що думаєш про Палишаха?

Каді: Скажу Тобі щиро, що думаю про Падішаха, о Муфті. Падішах перед часом посивів з журби за нашу державу. Але від того мало пожитку має держава Османів. А за те багато шкоди має від деяких дорадників, якими окружив себе Падішах, особливож від одного підхлібника. Він їздить з Падішахом і виголошує таку промову в присутності Його: „Наш Падішах вождь більший від Судеймана Завойовника, а розум Його більший, чим у всіх творців книги Шагнамер. І тому ви всі можете бути слокійні, бо думає за вас великий ум Падішаха, вождя над вождями. Нехай живе вічно!“

М у ф т і: Чи Ти чув це на свої вуха, о Каді?

К а д і: Я чув це на свої вуха, о Муфті. в палаті Великого Везира. А крім цього знаю про повторювання цієї промови від одного з правдомовних пашів іспаганських, причім він додав, що всі полководці похнюплюють голови в часі цієї промови. А тепер скажи Ти щиро, що думаєш про Падишаха.

М у ф т і: Еін недобре робить, о Каді, що возить зі собою підхлібника. Великий Сулейман шанував навіть щирих ворогів, а не терпів підхлібників. І ще думаю, що той підхлібник осмішує Падишаха своєю „знаменитою“ промовою таї компромітує вже своєю присутністю при нїм. А кожного члена держави Османів мусить боліти це, коли голова нашої держави в такім товаристві.

К а д і: І я так думаю, о Муфті! А що ти гадаєш про відношення Падишаха до Хана Невдасливої Арабії?

М у ф т і: Думаю, о Каді, що Хан уратував Падишаха і його дер-

живу від певної загибелі. І що Падшах недобре робить, коли опускає тепер останню дайку свого підхлібника на чесного Хана Несчастливої Арабії, о Каді.

Каді: І я так думаю, о Муфті.

Муфті: Думаєш? А що зробиш, о Каді?

Каді: Опущу державу Османів, о Муфті.

Муфті: — — Як опускає щур потоплюючий корабель, о Каді? Так це правда, що Ти вже давне спакований?

Каді: Як опускає птах вонючий варк у Дамаску, якого не чистять ті, що обов'язані чистити, о Муфті. А спакований я вже дійсно давно: бо не маю що пакувати. Хоч довго був я високим урядовцем держави Османів, то грош, який я зложив, не вистарчить навіть на кошти дороги в землю Франкістану. Але є такі, що везуть цілі чемодани напхані грошми держави Османів. Хоч недавно не мали нічого, о Муфті!

Муфті: Ти не гнівайся, о Каді! Але я думаю, що Ти повинен

остати. Хоч би Тебе далі лаяли як
найбільшого ворога держави, о Каді.

К а д і: Я зробив би це, о Муф-
ті. Але я втратив віру, що моя
праця направить що небудь в дер-
жаві Османів. Ти чоловік високо
освічений книгами Сааді. І розумі-
єш, що це значить, о Муфті!

М у ф т і: Я розумію, що це зна-
чить, о Каді! Але може війська
арабські, якими держиться держава
Османів, привикли вже до Тебе
і до Твого слова, о Каді?

К а д і: Я не пророк, о Муфті.
А війська Несчасної Арабії сповиять
діло своє, як пам'ятатимуть 55-тий
уступ 8-ої глави Корану, який знає
кожний Араб без виїмку.

М у ф т і: Тебе жде голод в зем-
лях Франкістану, о Каді!

К а д і: Але не гаязь і закид, що
я ворог держави Османів. Хоч за-
кид цей гірший від морду. Але не
карає за нього уряд Падишаха під-
хлібників своїх, о Муфті!

М у ф т і: Отож незідклична твоя
постанова, о Каді?

К а д і: Невідклична, о Муфті!

А місяць котився над цвітучими

садами Стамбулу і своїм ясминовим
блеском заливав палац салтанки
Роксолани з білого як сніг мармо-
ру, на яким пишався надпис: „Для
найбільш нещасливих людей, яким
ум помішав Аллаг, побудувала цей
палац — Салтанка Роксолана, Жена
Десятого Салтана Османів Сулей-
мана Великого, Завойовника і Зако-
нодавця. *) А на тлі палану цей
пахучий ясмин, білий як сніг і боз,
синій як урта коняючих у боях си-
нів Арабії...

*) Автентичне.

Початкуючим авторам східних
легенд присвячує цю легенду

Автор.

ГОЛОСИ ПРЕСИ

ПРО ВИДАННЯ „СТРІЛЬЦЯ“.

„Галицький Голос“ з дня 29. IX. 1919 р. пише :

З а щ о м и б о р е м о с ь ? Написав Др. О. Н. Комянець, 1919. Ст. 32, 16°. Ціна 5 гривень.

Автор змальовує в новулярній формі майбутній державний (конституційний) устрій Української Нар. Республіки і зясовує його в цей спосіб, що це „Головкою Центральної влади в Києві, вибраної всім народом України“, малиб належати п'ять найважливіших справ, а саме: 1) Військо, 2) фінанси, 3) закордонна політика, 4) комунікація, 5) торгівля і промисл, а всі інші справи малиб залишитись соймам окремих автономних областей. Далі говорять автор про уряд центральний і уряд обласний та про вибір і відповідальність тихже перед Головною Державною Думою

(парляментом) і областним Сеймом. На чолі Української Держави мавби стояти президент Української Нар. Республіки, вибраний всім народом на певний означений протяг часу.

Як бачимо, то такого устрою в У. Н. Р. іще нема, а його треба шойно вибороти і тому автор дав назву своїй книжечці: „За що ми боремось?“

В другій статті невідданого автора в тій же книжечці від шт.: „Яка тепер уява на Україні“ (ст. 17) подається короткий нарис про адміністративний устрій на землях України. Україна є поділена на землі, які „в царських традицій“ називаються і далі губерніями. Губернії діляться на повіти і в кожній буває до 10 повітів, а на цілій Україні 101. Повіти діляться на волости в 15—20 селами. Волости діляться на села. На чолі тих адміністративних частин стоять комісарі: губерніальні, повітові, волостні і сільські. Ті комісарі мають берегти лад і порядок на землях.

Вся мурьтурно-господарська праця в губернії, повіті і волостях ле-

жити в руках Народних Управ, а саме Губерніяльної Народної Управи, яко виконавчого органу Губернієвських Народних Рад; Повітової Нар. Управи яко виконавчого органу Повітової Нар. Ради і Вєлєстної Нар. Управи — яко виконавчого органу Вол. Нар. Ради. Населі нема Громадської Рада, — а лише „сход“ всіх домовласників. Народні Ради — це виборні органи і автономні з великим обсягом ділання без права екекутиву.

Автор при обговоренню порівнює кожную з нових установ до давніх адміністраційних установ в Галичині, а через те виклад набуває більше живості і зацікавлення.

Вкінці автор згадує про земельні управи на Україні в часу революції. Це є органи Мін. Зем. Справ і їх завданням є поділ панських земель між селян.

На небогатих, — бо на 9 сторінках малесенької брошури — автор зумів подати доволі багатий зміст. Одначе ця тема є того рода, що її належало було ще основніше опра-

шувати, дати їй більш проворний уклад і випустити окремим випуском.

Гр. Задорожний. Під ляцьким наїздом. Камінець 1919. Ст. 28, 16°. Ціна 5 гривень.

„Під Ляцьким Наїздом“ — на це саме слово серце здригається, а коли почнеш читати його зміст, так дійсно треба бути рабом, щоб не зродилась в тобі жажда помсти за всі ці злочинства, розстріли, грабунки, насильства Ляхів над українським населенням. Автор фактами змалює правдиве Дантейське пекло тих мук, звірств, знущань та катувань, що їх вчиняють над Українцями Ляхи. І соромно стає, що ми такі не войовиті такі — раби.

Анижечка повинна знайти в кожній українській катині, щоб діти пам'ятали помститись за своїх батьків. Бо час помсти мусить прийти!

Др. Л. Мишуга. Які тепер суди на Україні. Камінець 1919. Ст. 31. 16°. Ціна 7 грив.

В новій книжечці автор розглядає устрій судової влади, яку в Українській Народній Республіці

виконують також: 1) Мирові суди 2) Зізди мирових судів, 3) Окружні суди, 4) Апеляційні суди і 5) Найвищий суд. Це є устрій бувшої російської імперії, зреформований уже в дечім українською владою. І автор обговорюючи кожну з тих судових установ, зазначає при кожній з окремих, яка відповідна судови установа є схожа з ними на землях, що належала колись до бувшої Австро-Угорської монархії. І так мировий суд є те саме, що повітовий суд; зізди мирових судів рівняються своїм характером апеляційним сенатом окружних судів; окружні суди — є зовсім схожі з такимиж давніми австрійськими окружними судами; Апеляційні Суди (ведені українською владою на місце тав. російських судових палат) рівняються (давнім австрійським) вищим судам краю; Найвищий Суд УНР. в Києві, введений українською владою на місце Державного Сенату в Петрограді, — є те саме, що Касаційний Трибунал у Відні. Окрім повищих судів існують на Україні іще Штаб-Бові Суди та два Вищі Військові

Суди. Рівнож обов'язує закон Керенського про введення Судів по адміністративним справам. Волостні Суди та Вищі Сельські Суди — внесено за Гетьманщини.

Автор при кожній з нових судових установ подає докладно ясно і зрозуміло внутрішню організацію, обсяг ділення і спосіб вирішування цивільних, торговельних і кримінальних справ. Даяі автор порушує і зясовує питання прокуратурії, адвокатури і нотаріату.

Так от в невеличкій книжечці автор вумів вклати докладно повний і вірний інформаційний матеріал про судовий устрій в УНР, так, що кожний правник по тім і цім боці Збруча прочитає його з правдивою приємністю і користю для себе.

Слід згадати, що автор висловлює між иншим здорову думку про виборчості (мирового) Судді і переконуючо промовляє за націоналізацією Судів на Україні.

Казка про державу. Пореновіс О. Назарук. Камінець. 1919. Ст. 30, 16, ціна 7 гр.

В цій книжечці оповідається ка-

зачую про якусь Бкраїну далеку, якої снини будуть державу, та так сверяться ізза ріжних „прішкіпів“, на яких нисмалоб будувати державу, що не можуть збудувати нічого, і в кінці самі марно гинуть, а Бкраїна діляться чужинці.

— Та в казочці — кажеться, що — діти немудрах батьків помудрішали, чужинців прогнали і державу збудували, в якій царствує й досі: „Краса, правда й добро“.

Радимо кождому перочитати цю казку — не казку, бо в казочці — звичайно богацько буває життєвої правди.

Про старі нашітти Поділля. До. Овня Наварук. До Бакотн. Вразіння в подорожі до українських Помпеїв. Камінець, 1919. Ст. 32, 16^о ціна 5 гривень.

Автор незвичайно живо змалює нам свої вражіння з подорожі до Бакотн. З великим зацікавленням читається описи історичних місць, описи старих пам'ятників. Книжечка уявляє собою названу літературну вартість.

І в. К р е в е ц ь к и й. Українська мемуаристика. Її сучасний стан і значіння. Камінець. 1919. Ст. 32, 16³. Ціна 1 гр.

Автор пору-є незвичайно важливе питання про нашу мемуаристичну, її сучасний стан і значіння. Він як історик знає вагу кожного жерела, важного для історії і для записів та спогадів кладе високу ціну. Він каже: „Спогляди і записки — це нічим не заступний матеріал для історика. Бо жадні урядові акти чи документи не відтворюють, не в силі відтворити і в частині того, що діялося на наших землях за наших часів, що переживали ми тілом і душею. Історія без особистих епомінів, це немов книга без ілюстрацій“. І автор вказуючи докладно на вбогість записок, щоденників, спогадів... автобіографії, в часах нашої княжої, козацької, та найновішої історії, закликає тепер до цієї роботи на цьому полі нас, сучасників. „Передовсім обов'язати провідників нашого народу передати будучим поколінням звіт зі своєї діяльності. А далі — обов'язок не зро-

бити мають усі, хто тільки брав яку небудь участь в подіях наших історичних часів, а також і звичайні глядачі, наочні свідки можуть і повинні ділитися своїми спостереженнями і враженнями з великої хвилини з тими, що житимуть по них. Передавати треба все до найменших подробиць як найдокладніше з іменами, датами, цифрами і т. д. Бо багацько дечого, що нині може видаватись нам маловартним, або й зовсім не вартим уваги, може бути для історика дуже навіть цікавим і цінним матеріалом. Записувати — треба негайно за свіжої пам'яті. Кожда записка, кожний спомин — це свідоцтво життя й діяльності людини на цьому світі. Мати це на особливій увазі повинні громадські діячі, пам'ятаючи, що будучий історик наших днів дуже легко може не доізнати, як слід, їхньої діяльності, або — ще гірше — оцінити її фальшиво. І тому, залишаючи по собі записки чи спомини, автори, їх залишають по собі свідків своїх діл, залишають пам'ятники — гравальнікі від крики.

Автор зробив велику прислугу нашої історії, що порушив тепер в так основний спосіб справу писання записок — та спогадів.

В тій самій кн. хочі є ще одна — статейка про Закарпатські повстання, підписана літерами А. Б.

Так от ми, пише „Гал. Голос“, розглянули шість випусків В-ва „Стріляня“ з яких деякі являються — передруком з часопису „Стріляня“, інші не були ніде друковані і появляються по раз перший окремою книжочкою.

Кожна книжечка В-ва „Стріляня“ уявляє собою літературну вартість і становить поважний вклад в нашу популярну літературу.

ТОГОЖ АВТОРА

вийшли окремими книжками й брошурками в українській мові :

1. Що то є суспільні класи, боротьба клас, пролетаріят, буржуазія, капіталізм і організація
2. Суд Окекси Довбуша.
3. Про карпатських опришків.
4. Про вшехполяків, їх історію, теорію й таємну організацію.
5. Нозомальтузіянська теорія.
6. Хрокіка руху укогінської академічної молоді у Львові.
7. Що то є нарід або нація.
8. Як називається наш Рідний Край і нарід.
9. Формальні проблеми української державности.
10. За що боремося. (Нарис устрою України).

11. По перших виборах на підставі загального виборчого права (огляд сил галицьких партій).
12. Про політичні партії.
13. Військо і політика.
14. З кривавого шляху УСС.
15. Слідами Укр. Січових Стрільців.
16. Над Золотою Липою.
17. Готама Будда.
18. Іван Жижка. (Образки з гуситських воєн) Лєнава.
19. Князь Ярослав Осмомисл, українська історична повість с 12 ст. в 2 томах (нагороджена найбільшою конкурсвою премією галицької „Пресвіти“).
20. Огні Срібної Землі (Про Спизж)
21. Про старі пам'ятки Поділля. До Бакоти.
22. Казка про державу.
23. Українська Салтанка Роксоляна.

ЦІНА 10 ГРИВЕНЬ.

0,54 (1986)

Р
Л

4128

БІБЛІОТЕКА

ОВОГО ТОВ. ІМ. ШЕВЧЕНКА
у Львові.

~~46727/14~~

37836.

(90)

Львів. Бібліотека
А.І. УРСР